

**“Bunker yanacağı ilə çirklənmə nəticəsində vurulan zərərə görə mülki məsuliyyət
haqqında” Beynəlxalq Konvensiyaya qoşulmaq barədə**

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNU

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi **qərara alır:**

Azərbaycan Respublikası “Bunker yanacağı ilə çirklənmə nəticəsində vurulan zərərə görə mülki məsuliyyət haqqında” 2001-ci il martın 23-də London şəhərində imzalanmış Beynəlxalq Konvensiyaya qoşulsun.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 5 mart 2010-cu il
№ 968-IIIQ

Bunker yanacağı ilə çirklənmə nəticəsində vurulan zərərə
görə mülki məsuliyyət haqqında

Beynəlxalq Konvensiya

London, 23 mart 2001-ci il

**BUNKER YANACAĞI İLƏ ÇİRLƏNMƏ NƏTİCƏSİNDƏ VURULAN
ZƏRƏRƏ GÖRƏ MÜLKİ MƏSULİYYƏT HAQQINDA
BEYNƏLXALQ KONVENSIYA, 2001**

Bu Konvensiyanın tərəfi olan dövlətlər:

Birləşmiş Millətlər Təşkilatının dəniz mühitinin çirklənməsinin qarşısının alınması, azaldılması və nəzarətdə saxlanması üçün Dövlətlərin bütün zəruri tədbirlər görməsini nəzərdə tutan 1982¹-ci il tarixli Dəniz Hüququ haqqında Konvensiyanın 194-cü maddəsini **NƏZƏRƏ ALARAQ**,

EYNI ZAMANDA, sözügedən Konvensiyanın dəniz mühitinin çirklənməsi nəticəsində vurulan bütün zərərin dərhal və müvafiq qaydada kompensasiya olunmasının təmin edilməsi üçün Dövlətlərin beynəlxalq hüququn müvafiq qaydalarının daha ətraflı şəkildə işlənib hazırlanması sahəsində əməkdaşlıq etməli olduqları nəzərdə tutulan 235-ci maddəsini **XATIRLAYARAQ**,

Neftlə Çirklənmə Nəticəsində Vurulan Zərəre Görə Mülki Məsuliyyət haqqında Beynəlxalq Konvensiyanın (1992²-ci il tarixli) və dənizə gəmilərlə daşınan neftin tökülməsi və ya dağılması nəticəsində çirklənmənin səbəb olduğu zərəre məruz qalan şəxslərə kompensasiya verilməsinin təmin edilməsi üçün Neftlə Çirklənmə Nəticəsində Vurulan Zərəre Görə Kompensasiya Ödənilməsi üçün Beynəlxalq Fondun Yaradılması haqqında Beynəlxalq Konvensiyanın(1992³-ci il tarixli) qazandığı uğuru **QEYD EDƏRƏK**,

EYNI ZAMANDA, təhlükəli və zərərli maddələrin dənizlə daşınması zamanı baş verən hadisələr nəticəsində vurulan zərəre görə müvafiq, tez və effektiv kompensasiya verilməsi üçün 1996⁴-cı il tarixli Təhlükəli və Zərərli Maddələrin Dənizlə Daşınması ilə bağlı Zərəre Görə Məsuliyyət və Kompensasiya haqqında Beynəlxalq Konvensiyanın qəbul olunduğunu da **QEYD EDƏRƏK**,

Sözügedən öhdəlik səviyyəsinin müvafiq məhdudluğu ilə bağlı olaraq neftlə çirklənmənin bütün formalarına görə ciddi məsuliyyətin müəyyənləşdirilməsinin əhəmiyyətini **ETİRAF EDƏRƏK**,

Gəmilərdən bunker yanacağıının axması və ya dağılması nəticəsində çirklənmənin vurduğu zərəre görə müvafiq, tez və effektiv kompensasiya ödənilməsinin təmin edilməsi üçün əlavə tədbirlərin tələb edildiyini **NƏZƏRƏ ALARAQ**,

Belə hallarda məsuliyyət məsələlərinin müəyyənləşdirilməsi və müvafiq kompensasiyanın təmin edilməsi üçün vahid beynəlxalq qaydalar və prosedurların qəbul ediləcəyini **NƏZƏRDƏ TUTARAQ**,

Aşağıdakılar barəsində **RAZILIĞA GƏLMİŞLƏR**:

¹ Müqavilə nəşrləri No. 81 (1999) Cm 4524

² Müqavilə nəşrləri No. 106 (1975) Cmnd 6183

³ Müqavilə nəşrləri No. 95 (1978) Cmnd 7383

⁴ Cari şərtlər No. 5 (1997) Cm 3580

Maddə 1

Anlayışlar

Bu Konvensiyanın məqsədləri üçün:

1. “Gəmi” hər hansı gəmi və hər hansı dəniz nəqliyyat vasitəsi deməkdir.
2. “Şəxs” dövlət və ya onun tərkib hissəsi olan hər hansı qurumları daxil olmaqla, hər hansı şəxs və ya tərəfdaşlıq və ya korporativ xarakterli olub-olmamasından asılı olmayaraq hər hansı dövlət orqanı və ya özəl qurum deməkdir.
3. “Gəmi sahibi” gəmi mülkiyyətçisi və eləcə də gəminin qeydiyyatdan keçmiş sahibi, gəmini heyətsiz icarəyə götürən şəxs, menecer və gəminin operatoru deməkdir.
4. “Qeydiyyatdan keçmiş sahib” gəminin sahibi kimi qeydiyyatdan keçmiş şəxs və ya şəxslər, yaxud qeydiyyat olmadığı halda gəminin sahibi olan şəxs və ya şəxslər deməkdir. Bununla belə, gəmi dövlətə məxsus olduğu və gəmi həmin dövlətdə gəminin operatoru kimi qeydiyyatdan keçmiş şirkət tərəfindən istismar edildiyi halda, “qeydiyyatdan keçmiş sahib” belə bir şirkət deməkdir.
5. “Bunker yanacağı” gəminin istismar edilməsi və ya hərəkət etməsi üçün istifadə olunan və ya istifadə edilməsi nəzərdə tutulan sürtkü yağı daxil olmaqla, hər hansı karbohidrogen mineral yanacaq və belə yanacağın hər hansı qalıqları deməkdir.
6. “Mülki Məsuliyyət Konvensiyası” Neftlə Çirklənmədən Vurulan Zərəre görə Mülki Məsuliyyət haqqında Beynəlxalq Konvensiya deməkdir (1992-ci ildə düzəliş edildiyi kimi).
7. “Profilaktik tədbirlər” hadisə baş verdikdən sonra çirklənmənin vurduğu zərərin qarşısını almaq və ya onu minimuma endirmək üçün hər hansı şəxs tərəfindən görülən hər hansı məqsəduyğun tədbirlər deməkdir.
8. “Hadisə” çirklənmə nəticəsində zərər vuran və ya belə zərər vurmaq üçün ciddi və qaçılmaz təhlükə yaradan və eyni mənbəyə malik olan hər hansı hadisə və ya bir sıra hadisələr deməkdir.
9. “Çirklənmə nəticəsində zərər”:
  - (a) gəmidən bunker yanacağının axması və ya dağılması nəticəsində çirklənmə ilə əlaqədar olaraq gəmidən kənara vurulan zərər və ya ziyan deməkdir; belə axma və ya dağılma baş verə biləcəyi hallarda mənfəət itkisi istisna olmaqla, ətraf mühitə vurulan zərəre görə kompensasiya faktiki olaraq görülmüş və ya görülməli bərpa işləri ilə bağlı əsaslı tədbirlərin xərcləri; və
  - (b) profilaktik tədbirlərin və profilaktik tədbirlər nəticəsində vurulan əlavə zərər və ya ziyanın xərcləri civarında məhdudlaşdırılmalıdır.

10. “Gəmi reyestri dövləti” qeydiyyatdan keçmiş gəmi ilə əlaqədar gəmini qeydiyyatdan keçirmiş dövlət və qeydiyyatdan keçməmiş gəmi ilə əlaqədar gəminin üzməsi üçün bayrağı təyin olunmuş dövlət deməkdir.
11. “Ümumi tonnaj” Gəmilərin Tonnajının Ölçülməsi haqqında Beynəlxalq Konvensiyanın (1969-cu il tarixli) 1-ci Əlavəsində nəzərdə tutulmuş tonnajın ölçülməsi qaydalarına uyğun olaraq hesablanan ümumi tonnaj deməkdir.
12. “Təşkilat” Beynəlxalq Dəniz Təşkilatı deməkdir.
13. “Baş katib” Təşkilatın baş katibi deməkdir.

MADDƏ 2

Tətbiq dairəsi

Bu Konvensiya xüsusilə aşağıdakılara tətbiq olunur:

- (a) aşağıdakı ərazi və zonalarda çirklənmə nəticəsində vurulan zərərə:
  - (i) Konvensiyanın tərəfi olan dövlətin ərazisində, o cümlədən ərazi sularında çirklənmə nəticəsində vurulan zərər, və
  - (ii) Konvensiyanın tərəfi olan dövlətin beynəlxalq hüquqa uyğun olaraq yaradılmış müstəsna iqtisadi zonasında və ya Konvensiyanın tərəfi olan dövlət belə bir zona yaratmadığı təqdirdə, həmin dövlət tərəfindən beynəlxalq hüququ uyğun olaraq müəyyənləşdirilən və özünün ərazi sularının eni ölçülən nöqtədən 200 dəniz milindən çox uzanmayan ərazi sularından kənardə və ya ərazi sularının yaxınlığında olan sahədə çirklənmə nəticəsində vurulan zərər;
- (b) belə zərərin qarşısının alınması və ya minimuma endirilməsi üçün hər hansı bir yerdə görülmüş profilaktik tədbirlər.

MADDƏ 3

Gəmi sahibinin məsuliyyəti

1. 3-cü və 4-cü bəndlərdə nəzərdə tutulmuş hallar istisna olmaqla, gəmi sahibi hadisə baş verən zaman gəminin göyertəsində olan hər hansı bunker yanacağı və ya gəmidən dağılan yanacaq ilə çirklənmə nəticəsində vurulan zərərə görə məsuliyyət daşıyır. Bir şərtlə ki, hadisə eyni mənbədən baş verən bir sıra hadisələrdən ibarət olduğu halda, gəmi sahibi belə hadisələrin birincisi baş verdiyi zaman məsuliyyət daşıyır.
2. 1-ci bəndə uyğun olaraq bir neçə şəxs məsuliyyət daşdığı halda, onlar birlikdə və ayrılıqda məsuliyyət daşmalıdırlar.

3. Gəmi sahibi sübut edə bilsə ki:
  - (a) zərər müharibə, düşmənçilik, vətəndaş müharibəsi, qiyam və ya müstəsna, qaçılmaz və müqavimət göstərilə bilməyən təbii fəlakət nəticəsində baş vermişdir; və ya
  - (b) zərər bütövlükdə üçüncü tərəf tərəfindən zərər vurmaq məqsədilə edilmiş bir hərəkət və ya yol verilmiş nöqsan nəticəsində vurulmuşdur; və ya
  - (c) zərər bütövlükdə işıqlar və ya digər naviqasiya vasitələrinə texniki xidmət göstərilməsi üçün məsuliyyət daşıyan hər hansı hökumət qurumunun və ya digər səlahiyyətli orqanın səhlənkarlığı və ya digər yanlış hərəkəti nəticəsində vurulmuşdur, onda gəmi sahibi çirklənmə nəticəsində vurulan zərəərə görə heç bir məsuliyyət daşımayacaq.
4. Əgər gəmi sahibi sübut etsə ki, çirklənmə nəticəsində zərər bütövlükdə və ya qismən ya zərər çəkmiş şəxs tərəfindən zərər vurmaq məqsədilə edilmiş hərəkət, yaxud yol verilmiş nöqsan və ya onun səhlənkarlığı nəticəsində baş vermişdir, onda gəmi sahibi həmin şəxs qarşısında məsuliyyətdən bütövlükdə və ya qismən azad ola bilər.
5. Bu Konvensiyaya zidd olaraq gəmi sahibi əleyhinə çirklənmə nəticəsində zərər üçün kompensasiya ilə bağlı heç bir iddia qaldırılmamalıdır.
6. Bu Konvensiyada heç bir müddəə gəmi sahibinin bu Konvensiyadan asılı olmadan mövcud hər hansı əks iddia hüququna xələl gətirmir.

MADDƏ 4

İstisnalar

1. Bu Konvensiya Mülki Məsuliyyət Konvensiyasında kompensasiyanın ödənilməsinin və ya ödənilməməsinin nəzərdə tutulub-tutulmamasından asılı olmayaraq, həmin Konvensiyada müəyyənləşdirilmiş çirklənmə nəticəsində vurulan zərəərə tətbiq olunmur.
2. Bənd 3-də nəzərdə tutulmuş hallar istisna olmaqla, bu Konvensiyanın müddəaları dövlətin sahib olduğu və bir müddət yalnız hökumətin qeyri-kommersiya xidməti ilə bağlı istifadə etdiyi hərbi gəmilərə, hərbi dəniz qüvvələrinin köməkçi və ya digər gəmilərinə tətbiq edilmir.
3. Bu Konvensiyanın tərəfi olan dövlət bu Konvensiyanı özünün 2-ci bənddə göstərilən hərbi gəmilərinə və ya digər gəmilərinə tətbiq etmək barədə qərar qəbul edə bilər ki, bu halda həmin tərəf bu barədə Baş Katibə məlumat verməli və belə tətbiqin şərt və müddəalarını göstərməlidir.
4. Bu Konvensiyanın tərəfi olan dövlətin sahib olduğu və kommersiya məqsədləri üçün istifadə etdiyi gəmilərlə əlaqədar hər bir dövlət 9-cu maddədə nəzərdə

tutulmuş yurisdiksiyalarda məhkəmə iddiasının subyekti olur və müstəqil dövlət kimi özünün statusu əsasında bütün müdafiə hüquqlarından imtina edir.

MADDƏ 5

İki və ya daha çox gəminin iştirak etdiyi hadisələr

İki və ya daha çox gəminin iştirakçısı olduğu bir hadisə baş verəndə və həmin hadisə ilə bağlı çirklənmə nəticəsində zərər vurulanda, bütün əlaqədar gəmilərin sahibləri 3-cü maddəyə uyğun olaraq məsuliyyətdən azad olunmadıqları halda, əsaslı şəkildə bölünməsi mümkün olmayan bütün bu cür zərərlərə görə birlikdə və ayrılıqda məsuliyyət daşıyırlar.

MADDƏ 6

Məsuliyyətin məhdudlaşdırılması

Bu Konvensiyada heç bir müddəa 1976-cı il tarixli Dəniz İddialarına görə Məsuliyyətin Məhdudlaşdırılması haqqında Konvensiya və ona edilmiş düzəliş və əlavələr kimi hər hansı qüvvədə olan milli və beynəlxalq rejimə uyğun olaraq, məsuliyyəti məhdudlaşdırmaq üçün sığorta və ya digər maliyyə təminatı təmin edən gəmi sahibinin, şəxsin və ya şəxslərin hüququna təsir etmir.

MADDƏ 7

Məcburi sığorta və ya maliyyə təminatı

1. Bu Konvensiyanın tərəfi olan dövlətdə qeydiyyatdan keçmiş ümumi tonnaajı **1000 tondan çox olan** gəminin qeydiyyatdan keçmiş sahibi çirklənmə nəticəsində vurulan zərərlərə görə qeydiyyatdan keçmiş gəmi sahibinin məsuliyyətinin örtülməsi üçün qüvvədə olan milli və ya beynəlxalq məhdudlaşdırma rejimi çərçivəsində məsuliyyət limitlərinə bərabər sığorta və ya bank, yaxud oxşar maliyyə qurumunun zəmanəti kimi digər maliyyə təminatı təmin etməlidir. Amma bütün hallarda bu məbləğ 1976-cı il tarixli Dəniz İddialarına görə Məsuliyyətin Məhdudlaşdırılması haqqında Konvensiya və ona edilmiş düzəliş və əlavələrə uyğun olaraq hesablanmış məbləğdən artıq olmamalıdır.
2. *Bu Konvensiyanın tərəfi olan dövlətin müvafiq orqanı 1-ci bəndin tələblərinə riayət olunduğunu müəyyənləşdirdikdən sonra hər bir gəmiyə sığorta və ya digər maliyyə təminatının bu Konvensiyanın müddəalarına uyğun qüvvədə olduğunu təsdiq edən sertifikat verməlidir. Bu Konvensiyanın tərəfi olan dövlətdə qeydiyyatdan keçmiş gəmi ilə əlaqədar belə sertifikat gəmini qeydiyyatdan keçirmiş dövlətin müvafiq orqanı tərəfindən verilməli və ya təsdiq olunmalıdır. Bu Konvensiyanın tərəfi olan dövlətdə qeydiyyatdan keçməmiş gəmi ilə əlaqədar belə sertifikat bu Konvensiyanın tərəfi olan dövlətin müvafiq orqanı tərəfindən verilməli və ya təsdiq oluna bilər. Bu sertifikat bu Konvensiyanın*

əlavəsində müəyyənləşdirilmiş nümunə formasında olmalı və aşağıdakı məlumatları özündə əks etdirməlidir:

- (a) gəminin adı, xüsusi nömrə və ya nişanı və qeydiyyat limanı;*
  - (b) qeydiyyatdan keçmiş gəmi sahibinin adı və iş ünvanı;*
  - (c) BDT (Beynəlxalq Dəniz Təşkilatı) tərəfindən gəmiyə verilmiş tanınma nömrəsi;*
  - (d) təminatın növü və müddəti;*
  - (e) təminat verən sığortaçı və ya digər şəxsin adı, ünvanı və məqsədamüvafiq hesab olunduğu halda, sığorta və ya təminatın müəyyənləşdirildiyi ünvanı;*
  - (f) sertifikatın sığorta və ya digər təminatın etibarlılıq müddətindən daha uzun olmayan etibarlılıq müddəti.*
3. (a) *Bu Konvensiyanın tərəfi olan dövlət özünün təsdiq etdiyi bir qurum və ya təşkilata 2-ci bənddə istinad olunan sertifikatı vermək səlahiyyəti verə bilər. Bu qurum və ya təşkilat həmin dövlətə hər bir sertifikatın verilməsi barədə məlumat verməlidir. Bütün hallarda bu Konvensiyanın tərəfi olan dövlət bu cür verilmiş sertifikatın tamlığı və dəqiqliyinə tam zəmanət verməli, bu öhdəliyin yerinə yetirilməsi üçün zəruri işlərin görülməsinin təmin edilməsini öz üzərinə götürməlidir.*
- (b) *Bu Konvensiyanın tərəfi olan dövlət Baş Katibə aşağıdakılar barəsində məlumat verməlidir:*
- (i) bu Konvensiyanın tərəfi olan dövlətin təsdiq etdiyi qurum və ya təşkilata verdiyi səlahiyyətin xüsusi məsuliyyətləri və şərtləri;*
  - (ii) belə səlahiyyətin geri alınması; və*
  - (iii) belə səlahiyyətin və ya belə səlahiyyətin geri alınmasının qüvvəyə mindiyi tarix.*
- Verilmiş səlahiyyət Baş Katibə həmin səlahiyyətlə əlaqədar bildiriş təqdim edildiyi tarixdən üç ay sonra qüvvəyə minmir.*
- (c) *Bu bəndə uyğun olaraq sertifikatlar vermək səlahiyyəti verilmiş qurum və ya təşkilata ən azı sertifikatın verildiyi şərtlərə əməl olunmadığı halda bu sertifikatları geri almaq səlahiyyəti verilir. Bütün hallarda sözügedən qurum və ya təşkilat sertifikatı geri aldığı barədə dövlətə məlumat verməlidir. O dövlətə ki, sertifikat onun adından verilmiş olur.*
4. *Sertifikat onu verən dövlətin rəsmi dili və ya dillərində olmalıdır. İstifadə edilmiş dil İngilis, Fransız və ya İspan dili olmadığı halda, sertifikatın mətni bu dillərdən birinə tərcümə edilməlidir və dövlətin qərarına əsasən sertifikat onun rəsmi dilində olmaya da bilər.*

5. *Sertifikat gəmidə saxlanmalı, onun bir surəti gəminin qeydiyyatını aparan qurumlara təqdim edilməli və ya gəmi bu Konvensiyanın tərəfi olan dövlətdə qeydiyyatdan keçirilmədiyi halda, sertifikatı verən və ya təsdiq edən qurumlara verilməlidir.*
6. *Bu maddənin 2-ci bəndinə uyğun olaraq, sertifikatda müəyyənləşdirilmiş sığorta və ya digər maliyyə təminatının qüvvədə olma müddətinin başa çatması istisna olmaqla, sığorta və ya digər maliyyə təminatına hər hansı səbəblərə görə xitam verildiyi halda, bu maddənin tələbləri bu maddənin 5-ci bəndində istinad olunan qurumlara həmin xitam haqqında bildirişin təqdim olunduğu tarixdən üç ay keçənə və sertifikat bu qurumlara qaytarılana və ya həmin müddət ərzində təzə sertifikat verilənədək sığorta və ya digər maliyyə təminatı əsasında yerinə yetirilmir. Yuxarıdakı müddəalar sadəcə bu maddənin tələblərini daha yerinə yetirməyən sığorta və ya təminat ilə nəticələnən hər hansı modifikasiyaya tətbiq olunur.*
7. *Gəmini qeydiyyatdan keçirmiş dövlət bu maddənin müddəalarına uyğun olaraq sertifikatın verilməsi və qüvvədə olması şərtlərini müəyyənləşdirməlidir.*
8. *Bu Konvensiyada heç bir müddəa bu Konvensiyanın tərəfi olan dövlətin Konvensiyanın məqsədləri üçün sığorta və ya maliyyə təminatçılarının maliyyə durumu ilə bağlı digər dövlətlər və ya qurumlar, yaxud digər beynəlxalq təşkilatlardan alınmış məlumatlara etibar edilməsinin qarşısını almaq kimi təfsir edilməməlidir. Belə hallarda bu məlumatlara etibar edən bu Konvensiyanın tərəfi olan dövlət 2-ci bənddə tələb olunan sertifikatı verən dövlət kimi öz məsuliyyətindən azad olunmur.*
9. *Bu Konvensiyanın tərəfi olan dövlətin icazəsinə uyğun olaraq verilən və ya təsdiqlənən sertifikatlar Bu Konvensiyanın tərəfi olan digər dövlətlər tərəfindən bu Konvensiyanın məqsədləri üçün qəbul edilməli və hətta gəmi bu Konvensiyanın tərəfi olan dövlətdə qeydiyyatdan keçirilmədiyi halda da, onlar tərəfindən verilmiş və ya təsdiq edilmiş sertifikatlar kimi eyni qüvvəyə malik sertifikatlar hesab olunmalıdır. Bu Konvensiyanın tərəfi olan dövlət sığorta sertifikatında adı çəkilən sığortaçı və ya təminatçının bu Konvensiyada nəzərdə tutulmuş öhdəlikləri maliyyə baxımından yerinə yetirmək iqtidarında olmadığına inandığı təqdirdə, istənilən vaxtda sertifikatı verən və ya təsdiqləyən dövlət ilə məsləhətləşmə aparmağı xahiş edə bilər.*
10. *Çıxılma nəticəsində vurulan zərərə görə kompensasiya üçün hər hansı iddia, qeydiyyatdan keçmiş gəmi sahibinin çıxılma nəticəsində vurulan zərərə görə məsuliyyəti ilə əlaqədar olaraq birbaşa maliyyə təminatı təmin edən sığortaçı və ya digər şəxs əleyhinə qaldırıla bilər. Bu halda mühakimə edilən müqəssir şəxs müdafiə olunmasını tələb edə bilər (gəmi sahibinin iflası uğraması və ya ləğv olunmasından başqa) və gəmi sahibinin öhdəliyin məhdudlaşdırılması daxil olmaqla 6-cı bəndə uyğun olaraq müdafiə olunmasını tələb etmək hüququ vardır. Bundan başqa, hətta gəmi sahibi 6-cı maddəyə uyğun öz məsuliyyətini məhdudlaşdırmaq hüququna malik olmadığı halda da, o, öz məsuliyyətini 1-ci bəndə uyğun olaraq təmin edilməsi tələb olunan sığorta və ya digər maliyyə təminatı məbləğinə bərabər məbləğdə məhdudlaşdırıla bilər. Bununla yanaşı, müqəssir hesab edilən şəxs müdafiə olunmasını tələb edə bilər ki, çıxılma ilə*

bağlı zərər gəmi sahibinin özbaşına yanlış hərəkəti nəticəsində vurulmuşdur. Amma müqəssir hesab edilən şəxs məhkəmə prosesində gəmi sahibi tərəfindən onun əleyhinə qaldırılan iddialardan müdafiə olunmaq üçün malik ola biləcəyi hüquqlardan istifadə edərək hər hansı digər müdafiə tələb etmir. Müqəssir hesab edilən şəxsin istənilən halda gəmi sahibindən məhkəmə prosesinə qoşulmağı tələb etmək hüququ vardır.

11. *Bu Konvensiyanın tərəfi olan dövlət özünün bayrağı altında üzən və bu maddə tətbiq olunan gəmiyə 2 və ya 14-cü bəndlərə uyğun sertifikat verilmiş olana qədər hər hansı vaxtda işləməsinə icazə verməməlidir.*
12. *Bu maddənin müddəalarına uyğun olaraq, bu Konvensiyanın tərəfi olan hər bir dövlət harada qeydiyyatdan keçirilməsindən asılı olmayaraq öz ərazisindəki limana daxil olan və ya limanı tərk edən, yaxud onun ərazi sularında yerləşən obyektə gələn və ya obyektədən gedən ümumi tonnajı 1000 tondan çox olan hər hansı gəmi ilə əlaqədar sığorta və ya digər maliyyə təminatını öz milli qanunvericiliyi çərçivəsində 1-ci bənddə müəyyənləşdirilmiş qaydada təmin etməlidir.*
13. *Bu Konvensiyanın tərəfi olan dövlət, 5-ci bəndin müddəalarına baxmayaraq, Baş Katibə məlumat verə bilər ki, 12-ci bəndin məqsədləri üçün onun ərazisindəki limanlara daxil olarkən və ya həmin limanları tərk edərkən, yaxud dəniz obyektlərinə gələrkən və ya onları tərk edərkən gəmilərdən 2-ci bənddə tələb olunan sertifikatı gəminin göyertəsində gəzdirmək və ya təqdim etmək tələb edilmir. Bir şərtlə ki, 2-ci bənddə tələb olunan sertifikatı verən və bu Konvensiyanın tərəfi olan dövlət Baş Katibə məlumat verməlidir ki, o, sənədləri elektron formatda saxlayır və həmin sənədlərlə sertifikatın mövcud olmasını yoxlayan və bu Konvensiyanın tərəfi olan bütün dövlətlər tanış ola bilərlər. Həmin dövlətlərə özlərinin 12-ci bənddən irəli gələn öhdəliklərini yerinə yetirmək imkanı yaradılır.*
14. *Bu Konvensiyanın tərəfi olan dövlətə məxsus gəmi ilə əlaqədar sığorta və ya digər maliyyə təminatı təmin edilmədiyi halda, bu maddənin qeyd olunan məsələ ilə əlaqədar müddəaları o gəmiyə tətbiq olunmur. Amma həmin gəmi onun qeydiyyatını aparmış dövlətin müvafiq qurumu tərəfindən verilmiş sertifikatı öz göyertəsində saxlayır və həmin sertifikatda gəminin dövlətə məxsus olması və gəmi ilə bağlı məsuliyyətin 1-ci bənddə müəyyənləşdirilmiş limit çərçivəsində örtülməsi göstərilir. Belə bir sertifikat 2-ci bənddə qeyd edilmiş nümunəyə mümkün qədər çox oxşar olmalıdır.*
15. *Dövlət bu Konvensiya ratifikasiya olunan, qəbul edilən, təsdiq olunan və ya ona qoşulan vaxtda və ya bundan sonra istənilən vaxtda bəyan edə bilər ki, bu maddə müstəsna surətdə 2(a)(i) bəndində istinad olunan dövlətin ərazisində işləyən gəmilərə tətbiq edilmir.*

MADDƏ 8

Vaxt məhdudiyyətləri

Bu Konvensiyaya uyğun olaraq kompensasiya hüquqları zərər baş verdiyi tarixdən sonra üç il ərzində iddia qaldırılmadığı təqdirdə, itirilmiş hesab edilir. Bununla belə, heç bir halda zərər vurmuş hadisənin tarixindən altı ildən çox müddət keçdikdən sonra heç bir iddia qaldırılmır. Hadisə bir sıra hadisələrdən ibarət olduğu halda, “altı illik” müddət birinci belə hadisənin baş verdiyi tarixdən hesablanır.

MADDƏ 9

Yurisdiksiya

1. Hadisə bu Konvensiyanın tərəfi olan bir və ya bir neçə dövlətin ərazisində, o cümlədən ərazi sularında və ya 2(a)(ii) bəndində istinad olunan ərazisində çirklənmə nəticəsində zərər vurduğu və ya həmin ərazidə, o cümlədən ərazi sularında və ya sözügedən ərazidə çirklənmə ilə bağlı zərərin qarşısının alınması və ya azaldılması üçün profilaktik tədbirlər görüldüyü halda gəmi sahibinin məsuliyyətinə görə təminat verən gəmi sahibi, sığortaçı və ya digər şəxs əleyhinə iddia yalnız bu Konvensiyanın tərəfi olan hər hansı belə dövlətlərin məhkəmələrində qaldırıla bilər.
2. 1-ci bəndə uyğun olaraq qaldırılan hər hansı iddia barəsində əsaslı bildiriş müqəssir hesab olunan hər bir şəxsə təqdim edilməlidir.
3. Bu Konvensiyanın tərəfi olan hər bir dövlət öz məhkəmələrinin bu Konvensiya çərçivəsində kompensasiya ödənilməsi üçün iddialara baxmaq yurisdiksiyasına malik olmasını təmin etməlidir.

MADDƏ 10

Qərarın qəbul və icra olunması

1. Yurisdiksiyaya malik məhkəmə tərəfindən 9-cu maddəyə uyğun olaraq qəbul edilən və qərarın qəbul edildiyi ölkədə icra edilməli olan, adi baxılma formalarının subyektli olmayan hər hansı qərar aşağıdakı hallar istisna edilməklə, bu Konvensiyanın tərəfi olan hər bir dövlətdə qəbul olunmalıdır:
  - (a) qərarın saxtakarlıq yolu ilə qəbul edildiyi hal; və ya
  - (b) müqəssir hesab olunan şəxsə əsaslı bildiriş verilmədiyi və onun öz işini təqdim etmək üçün ədalətli imkan yaradılmadığı hal.
2. 1-cu bəndə uyğun olaraq qəbul edilən qərar bu Konvensiyanın tərəfi olan hər bir dövlətdə tələb olunan müəyyənləşdirilmiş norma və qaydalara riayət olunan kimi həmin dövlətdə icra edilməlidir. Müəyyənləşdirilmiş norma və qaydalar işin mahiyyətinin yenidən açılmasına icazə verməməlidir.

MADDƏ 11

Əvəz etmə müddəsi

Bu Konvensiya özünün imzalanmaq üçün açıq olduğu tarixdə qüvvədə olan və ya imzalanmaq, ratifikasiya edilmək və ya qoşulmaq üçün açıq olan hər hansı Konvensiyayı əvəz edir. Lakin bir şərtlə ki, həmin Konvensiya bu Konvensiyaya zidd olmalıdır; bununla belə, bu maddədə heç bir müddəə bu Konvensiyanın tərəfi olan dövlətlərin bu Konvensiya çərçivəsində Konvensiyanın tərəfi olmayan dövlətlər qarşısında götürdüyü öhdəliklərinə təsir göstərmir.

MADDƏ 12

İmzalanma, ratifikasiya edilmə, qəbul olunma, təsdiq edilmə və qoşulma

1. Bu Konvensiya Təşkilatın Baş Qərargahında 1 oktyabr 2001-ci il tarixindən 30 sentyabr 2002-ci il tarixinə qədər imzalanmaq üçün açıqdır və həmin tarixdən sonra ona qoşulmaq üçün açıq olaraq qalacaqdır.
2. Dövlətlər aşağıdakıları etməklə bu Konvensiyanın onlar üçün məcburi xarakter daşmasına öz razılığını bildirə bilirlər:
  - (a) Konvensiyanın ratifikasiya olunması, qəbul edilməsi və ya təsdiq olunması ilə əlaqədar qeyd-şərtsiz imzalanması;
  - (b) Konvensiyanın ratifikasiya olunması, qəbul edilməsi və ya təsdiq olunmasına uyğun imzalanması və sonra ratifikasiya olunması, qəbul edilməsi və ya təsdiq olunması; və ya
  - (c) Konvensiyaya qoşulma.
3. Konvensiyanın ratifikasiya olunması, qəbul edilməsi, təsdiq olunması və ya ona qoşulma Baş Katib tərəfindən müəyyənləşdirilmiş mexanizm tətbiq olunmaqla həyata keçirilməlidir.
4. Bu Konvensiyanın tərəfi olan bütün mövcud dövlətlərə münasibətdə bu Konvensiyaya edilən düzəliş qüvvəyə mindikdən sonra və ya bu Konvensiyanın tərəfi olan həmin dövlətlərə münasibətdə düzəlişin qüvvəyə minməsi üçün tələb olunan tədbirlər tamamlandıqdan sonra tətbiq olunan hər hansı ratifikasiya, qəbul, təsdiq və ya qoşulma sənədi əlavələr edilmiş bu Konvensiyaya əlavə əsasında tətbiq olunan mexanizm hesab ediləcək.

MADDƏ 13

Bir neçə hüquq sistemi olan dövlətlər

1. Əgər bir dövlətin bu Konvensiyada bəhs olunan məsələlər ilə əlaqədar müxtəlif hüquq sistemləri tətbiq oluna bilən iki və ya daha çox ərazi vahidləri varsa, onda həmin dövlət ratifikasiya, qəbul, təsdiq və ya qoşulma zamanı bəyan edə bilər ki, bu Konvensiya onun bütün ərazi vahidlərini və ya yalnız onların birini və ya

bir neçəsini əhatə edir və o, bu bəyanata istənilən vaxt digər bir bəyanat təqdim etməklə düzəliş edə bilər.

2. Hər hansı belə bəyanat haqqında Baş Katibə məlumat verilməli və orada bu Konvensiyanın tətbiq olunduğu ərazi vahidləri xüsusi olaraq göstərilməlidir.
3. Belə bir bəyanat verən və bu Konvensiyanın tərəfi olan dövlətə münasibətdə:
  - (a) 1-ci maddənin 4-cü bəndində “qeydiyyatdan keçmiş sahib” anlayışında dövlətə edilən istinadlar belə bir ərazi vahidinə istinadlar kimi təfsir olunmalıdır;
  - (b) Gəmini qeydiyyatdan keçirmiş dövlətə istinadlar və sertifikat verən və ya təsdiq edən dövlətə məcburi sığorta sertifikatı ilə əlaqədar istinadlar müvafiq olaraq gəminin qeydiyyatdan keçirildiyi və sertifikatın verildiyi və ya təsdiq edildiyi ərazi vahidinə istinad kimi təfsir olunmalıdır;
  - (c) Bu Konvensiyada milli qanunvericiliyin tələblərinə istinadlar müvafiq ərazi vahidinin qanunvericiliyinin tələblərinə istinadlar kimi təfsir olunmalıdır; və
  - (d) 9 və 10-cu maddələrdə məhkəmələrə və bu Konvensiyanın tərəfi olan dövlətlər tərəfindən tanınmalı olan qərarlara istinadlar müvafiq ərazi vahidində məhkəmələrə və tanınmalı olan qərarlara istinadlar kimi təfsir olunmalıdır.

MADDƏ 14

Qüvvəyəminmə

1. Bu Konvensiya ümumi tonnajı 1 milyon tondan az olmayan gəmilərə malik beş dövlətin hər biri daxil olmaqla 18 dövlətin bu Konvensiyanı ratifikasiya, qəbul və ya təsdiq olunmaq üçün qeyd-şərtsiz imzaladığı və ya ratifikasiya, qəbul, təsdiq və ya ona qoşulma barədə sənədləri Baş Katibə depozitdə saxlanmaq üçün təqdim etdiyi tarixdən bir il sonra qüvvəyə minir.
2. Bu Konvensiyanı ratifikasiya, qəbul və təsdiq edən və ya ona qoşulan hər hansı dövlət üçün 1-ci bənddə göstərilən qüvvəyəminmə şərtləri yerinə yetirildikdən sonra bu Konvensiya həmin dövlət tərəfindən müvafiq sənəd depozitdə saxlanmaq üçün təqdim edildiyi tarixdən üç ay sonra qüvvəyə minir.

MADDƏ 15

Konvensiyanın qüvvədən düşməsi

1. Bu Konvensiya Konvensiyanın tərəfi olan hər hansı dövlət tərəfindən istənilən vaxtda həmin dövlət üçün qüvvəyə mindiyi tarixdən sonra qüvvədən düşmüş hesab edilə bilər.
2. Bu Konvensiyanın qüvvədən düşmüş hesab olunması Baş Katibə təqdim olunan sənəd əsasında həyata keçirilir.

3. Bu Konvensiyanın qüvvədən düşməsi ilə əlaqədar sənəd Baş Katibə təqdim edildikdən bir il sonra və ya həmin sənəddə göstərilə bilən daha uzun müddətdən sonra Konvensiya qüvvədən düşmüş hesab olunur.

MADDƏ 16

Əlavə və dəyişikliklər

1. Bu Konvensiyaya əlavə və ya dəyişiklik etmək məqsədilə Təşkilat tərəfindən iclas çağrıla bilər.
2. Təşkilat bu Konvensiyaya əlavə və ya dəyişiklik edilməsi üçün Bu Konvensiyanın tərəfi olan dövlətlərin üçdə birindən az olmayan hissəsinin xahişi ilə Bu Konvensiyanın tərəfi olan dövlətlərin iclasını çağırmalıdır.

MADDƏ 17

Konvensiyanın depozitdə saxlanması

1. Bu Konvensiya Baş Katib tərəfindən saxlanılır.
2. Baş Katib:
  - (a) bu Konvensiyanı imzalamış və ya ona qoşulmuş bütün dövlətlərə aşağıdakılar barədə məlumat verir:
    - (i) hər bir yeni imza və ya təqdim olunmuş sənəd və onların tarixi;
    - (ii) Bu Konvensiyanın qüvvəyəminmə tarixi;
    - (iii) Bu Konvensiyanın qüvvədən düşmüş hesab olunması barədə təqdim olunmuş hər hansı sənəd və qüvvədən düşmə tarixi; və
    - (iv) Bu Konvensiyaya uyğun olaraq verilmiş digər bəyanatlar və bildirişlər.
  - (b) Bu Konvensiyanın təsdiq edilmiş əsli ilə düz surətlərini bu Konvensiyanı imzalamış bütün dövlətlərə və bu Konvensiyaya qoşulan bütün dövlətlərə təqdim edir.

MADDƏ 18

Konvensiyanın Birləşmiş Millətlər Təşkilatına təqdim olunması

Bu Konvensiya qüvvəyə minən kimi onun mətni Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Nizamnaməsinin 102-ci maddəsinə uyğun olaraq qeydiyyatdan keçirilmək və çap edilmək üçün Baş Katib tərəfindən Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Katibliyinə təqdim olunmalıdır.

MADDƏ 19

Dillər

Bu Konvensiya bir əsil nüsxədə Ərəb, Çin, İngilis, Fransız, Rus və İspan dillərində tərtib edilmişdir və hər bir mətn eyni hüquqi qüvvəyə malikdir.

Bu Konvensiya 23 mart 2001-ci il tarixində LONDONDA HAZIRLANMIŞDIR.

BUNUNLA TƏSDİQ OLUNUR Kİ, özlərinin müvafiq Hökumətləri tərəfindən lazımi qaydada səlahiyyət verilmiş adları aşağıda qeyd olunan şəxslər bu Konvensiyanı imzalamışlar.

**BUNKER YANACAĞI İLƏ ÇİRLƏNMƏ NƏTİCƏSİNDƏ VURULAN
ZƏRƏRƏ GÖRƏ MÜLKİ MƏSULİYYƏT İLƏ BAĞLI SİĞORTA
VƏ YA DİGƏR MALİYYƏ TƏMİNATI HAQQINDA
SERTİFİKAT**

2001-ci il tarixli “Bunker Yanacağı ilə Çirklənmə Nəticəsində Vurulan Zərərə görə Mülki Məsuliyyət haqqında Beynəlxalq Konvensiya”nın 7-ci maddəsinə uyğun olaraq verilmişdir

Gəminin adı	Tanınma nömrəsi və ya nişanı	BDT tərəfindən gəmiyə verilmiş tanınma nömrəsi	Qeydiyyat limanı	Qeydiyyatdan keçmiş gəmi sahibinin adı və ünvanı

Bununla təsdiq olunur ki, yuxarıda qeyd olunan gəmi ilə əlaqədar qüvvədə olan və 2001-ci il tarixli “Bunker Yanacağı ilə Çirklənmə Nəticəsində Vurulan Ziyana görə Mülki Məsuliyyət haqqında Beynəlxalq Konvensiya”nın 7-ci maddəsinin tələblərinə cavab verən sığorta vəsiqəsi və ya digər maliyyə təminatı mövcuddur.

Təminatın növü .....

Təminatın müddəti .....

Sığortaçının və/və ya təminatçının adı və ünvanı

Ad .....

Ünvan .....

.....

Bu sertifikat ..... il tarixinə qədər qüvvədədir

..... Hökuməti tərəfindən verilmiş və ya təsdiq olunmuşdur

.....

(Dövlətin tam adı)

VƏ YA

Aşağıdakı mətn bu Konvensiyanın tərəfi olan dövlət 7(3) maddəsindən istifadə edən zaman istifadə olunmalıdır.

Bu sertifikat ..... Hökumətinin (dövlətin tam adı) icazəsinə uyğun olaraq
..... (qurum və ya təşkilatın adı) tərəfindən .....

..... (yer) ..... il tarixində verilmişdir.
(tarix)

.....
(Sertifikatı verən və ya təsdiq edən rəsmi şəxsin imzası və vəzifəsi)

İzahat xarakterli qeydlər:

1. Arzu olunduğu halda, dövlətin adına sertifikatın verildiyi ölkənin səlahiyyətli dövlət qurumuna istinad da daxil edilə bilər.
2. Təminatın ümumi məbləği bir neçə mənbə tərəfindən təmin edildiyi halda, onların hər birinin məbləği göstərməlidir.
3. Təminat bir neçə formada təmin edildiyi halda, onlar sadalanmalıdır.
4. “Təminatın müddəti” terminində həmin təminatın qüvvəyə mindiyi tarix nəzərdə tutulmalıdır.
5. Sığortaçının və/və ya təminatçının “ünvanı” terminində sığortaçının və/və ya təminatçının əsas biznes yeri göstərməlidir. Məqsədmüvafiq hesab olunduğu halda, sığorta və ya digər maliyyə təminatının müəyyənləşdirildiyi biznes yeri qeyd olunmalıdır.